

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. завідувача кафедри економічної
теорії і економіки підприємства

Олена КНЯЗЄВА

«26» 08 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. декана факультету економіки
та управління

Аркадій ТОПОВ

«26» 08 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. проректора з науково -
педагогічної та методичної
роботи

Вячеслав СЕДОВ

«26» 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОП 07 ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ
АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

СТРУКТУРНИЙ

ПІДРОЗДІЛ

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

073 «МЕНЕДЖМЕНТ»

«МЕНЕДЖМЕНТ»

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

Робоча програма освітнього компонента «**Економіка і фінанси аграрного підприємства**» для здобувачів за освітньою програмою «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Розробник програми: **Ольга Петренко**, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри *економічної теорії і економіки підприємства*

Протокол від «26» серпня 2025 року № 1

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Олена КНЯЗЄВА

Гарант освітньої програми

(підпис)

Ганна ДІДУР

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування Спеціальність 073 «Менеджмент» Освітня програма «Менеджмент»	Обов'язковий	
Модулів 2		Рік підготовки	
Змістових модулів -2		2-й	1, 2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Семестр	
Загальна кількість годин		3	2,3
		Лекції	
		30 год.	2/4 год.
120 год		Практичні, семінарські	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 самостійної роботи здобувача - 4	Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)	28 год.	2/6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		62 год.	106 год.
		В тому числі Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
	Іспит	Іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для **денної форми** навчання – 58/62;

для **заочної форми** навчання – 14/106

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент *«Економіка і фінанси аграрного підприємства»* відноситься до складу обов'язкових освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Менеджмент» підготовки здобувачів закладів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Передумовами для вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів компетентності у сфері політекономії, мікроекономіки, макроекономіки, фінансів, грошей та кредиту, економічної статистики.

Метою освітнього компонента *Економіка і фінанси аграрного підприємства* є сформувати у здобувачів розуміння теоретичних засад організації, становлення і функціонування підприємств, формування і використання їх фінансових ресурсів та практичні навички оцінки ефективності їх діяльності й аналізу складових економічного механізму агропромислового виробництва.

Предметом вивчення освітнього компонента є діяльність підприємства, процес розробки і прийняття господарських рішень.

Освітній компонент *«Економіка і фінанси аграрного підприємства»* має комплексний, між освітній компонентний характер, який досягається завдяки акцентуванню уваги на вузлових аспектах функціонування підприємств та організації їх діяльності.

Завдання освітнього компонента *«Економіка і фінанси аграрного підприємства»*:

- розкрити здобувачам вищої освіти зміст курсу *«Економіка і фінанси аграрного підприємства»* як наукової освітнього компонента;
- сформувати розуміння господарських процесів, що відбуваються в сучасних підприємствах;
- закріпити у слухачів комплекс економічних знань здобутих з інших навчальних дисциплін загальноекономічного характеру;
- забезпечити засвоєння сучасних досягнень теорії та практики управління підприємствами та організаціями, як відкритими соціально-економічними утвореннями;
- сформувати здатність ідентифікувати та аналізувати господарські процеси та проблеми, приймати управлінські рішення;
- забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування необхідних методик розрахунку показників стану та ефективності використання окремих складових виробничо-ресурсного потенціалу підприємства, витрат й фінансово-економічних результатів діяльності підприємств;
- сформувати здатність проводити комплексні економічні розрахунки з метою обґрунтування управлінських рішень та виявлення резервів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств;
- забезпечити засвоєння основ організації господарської діяльності підприємств.

У результаті вивчення освітнього компонента *«Економіка і фінанси аграрного підприємства»* ЗВО повинен

Знати:

- основні поняття та категорії економіки підприємства, на основі системного розуміння та взаємозв'язків із суміжними освітніми компонентами;
- елементи зовнішнього середовища та його вплив на діяльність підприємства;
- методичні основи аналізу ефективності формування та використання ресурсного потенціалу підприємства: земельних ресурсів, активів (основних засобів, оборотних коштів, нематеріальних активів) підприємства, персоналу;
- особливості інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства;
- елементи витрат підприємства та собівартості окремих видів продукції;
- методичні основи організації виробничо-комерційної діяльності;
- основи цінової політики підприємства;
- методики розвитку підприємства;
- основи економічної безпеки підприємства та шляхи його антикризової діяльності.

Вміти:

- розрізняти організаційно-правові форми підприємств, робити обґрунтований вибір напрямків діяльності та сфери бізнесу;
- аналізувати ефективність використання персоналу, основних засобів, оборотних коштів, інвестиційних ресурсів, організації виробничої діяльності, інноваційних процесів тощо;
- розробляти плани розвитку підприємства та інноваційно-інвестиційні проекти різних напрямків;
- запобігати кризовим проявам, нейтралізувати ризики та загрози у виробничо-комерційній діяльності підприємства;
- визначати напрямки та обґрунтовувати загальний механізм здійснення реструктуризації підприємств та організацій.

Здобуті знання, в ході вивчення освітнього компонента *«Економіка і фінанси аграрного підприємства»*, сприятимуть більш глибокому розумінню майбутніми фахівцями комплексу проблем функціонування вітчизняних підприємств, формуванню економічного мислення, адаптованого до вимог ринкової економіки. Набуті в процесі вивчення освітнього компонента знання, дозволять здобувачам вищої освіти оволодіти основами аналітичного забезпечення прийняття оптимальних управлінських рішень.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення освітнього компонента *«Економіка і фінанси аграрного підприємства»* у здобувача вищої освіти формуються:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері

менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 7 Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 12 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 16 Здатність аналізувати економічний, інноваційний, маркетинговий та експортний потенціал підприємства та розробляти напрями і інструментарій його розвитку з урахуванням галузевих особливостей.

СК 17 Здатність стратегічно мислити, формувати бізнес-ідеї, управляти інвестиціями, організовувати власну підприємницьку діяльність в умовах ринкового ризику.

Програмними результатами вивчення освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства»:

ПРН 4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 12 Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 16 Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 18 Демонструвати навички аналізу результативності управління виробничою, маркетинговою, зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, обґрунтовувати напрями його перспективного розвитку з урахуванням галузевих особливостей аграрного сектора.

ПРН 19 Демонструвати навички розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері стратегічного та інвестиційного менеджменту в умовах невизначеності та ризику.

ПРН 20 Застосовувати методи та інструменти економіко-математичного моделювання складних економічних систем для обґрунтування управлінських рішень.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (2 курс)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства.												
Тема 1. Предмет і метод освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства»	9	2	2	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання та основна ланка ринкової економіки.	9	2	2	-	-	5	9	2	-	-	-	7
Тема 3. Зовнішнє середовище функціонування підприємств.	8	4	2	-	-	2	8	-	2	-	-	6
Тема 4. Персонал підприємства, продуктивність праці та її оплата.	8	2	2	-	-	4	9	-	-	-	-	9
Тема 5. Основний капітал аграрних підприємств.	8	2	2		-	4	8	-	2		-	6
Тема 6. Оборотний капітал аграрних підприємств.	8	2	2		-	4	8	-	2		-	6
Тема 7. Інноваційний розвиток підприємства.	8	2	-	-	-	6	9		-	-	-	9
Модульна контрольна робота 1.	2		2									
Разом за змістовним модулем	60	16	14	-	-	30	60	2	6	-	-	52
Змістовний модуль 2. Фінансові важелі функціонування підприємства												
Тема 8. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції.	9	2	2	-	-	5	9	2	-	-	-	7
Тема 9. Фінансові результати діяльності підприємства.	9	2	2	-	-	5	9		-	-	-	9
Тема 10. Фінансовий стан діяльності підприємства.	8	2	2	-	-	4	8	2	2	-	-	4
Тема 11. Ціна і цінова політика підприємства.	8	2	2	-	-	4	9	-	-	-	-	9
Тема 12. Ефективність діяльності аграрних підприємств і оцінка їх ринкової позиції.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 13. Розвиток підприємства: сучасні моделі, типи розвитку, трансформація та реструктуризація.	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 14. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність.	8	2	2	-	-	4	9	-	-	-	-	9
Модульна контрольна робота 2.	2		2									
Разом за змістовним модулем	60	14	14	-	-	32	60	4	6	-	-	48
Всього	120	30	28		-	62	120	6	8		-	106

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 1. Предмет і метод освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства».

Сутність економіки як сукупності виробничих відносин та система виробничих відносин. Місце економіки підприємства в системі економічних наук та її зв'язок з іншими науками. Об'єкт вивчення економіки підприємства. Предмет вивчення економіки підприємства. Методологічна основа дослідження економіки підприємства. Загальнонаукові та специфічні методи дослідження економіки аграрних підприємств.

Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання та основна ланка ринкової економіки.

Поняття і класифікація підприємств та їх об'єднань. Основні ланки підприємств, їх функції та взаємозв'язок. Функції підприємства та його напрямки діяльності. Принципи підприємницької діяльності. Передумови підприємницької діяльності. Основні форми підприємництва: приватне, колективне та державне підприємництва. Управління підприємствами. Реєстрації підприємства. Форми господарювання. Економічні основи і правове забезпечення функціонування організаційно-правових форм аграрних підприємств.

Тема 3. Зовнішнє середовище функціонування підприємств.

Середовище функціонування підприємства. Ієрархічна модель середовища. Різновиди ієрархічної моделі. Елементи структури середовища підприємства. Зовнішнє середовище та його функціонування. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства. Мікросередовище. Споживачі. Постачальники. Конкуренти. Посередники. Ринок робочої сили. Модель п'яти сил конкуренції М. Портера. Конкуренція між існуючими в галузі підприємствами. Потенційні нові конкуренти. Товари-замінники. Постачальниками. Покупці (споживачі). Складові мікросередовища. Зовнішнє середовище. Макросередовище підприємства. Компоненти макросередовища та мікросередовища. Економічний компонент. Політико-правовий компонент. Соціальний компонент. Технологічний компонент. Природно-географічний компонент. PEST-аналіз, аналіз галузі, SWOT-аналіз.

Тема 4. Персонал підприємства, продуктивність праці та її оплата.

Персонал підприємства та його класифікація. Визначення показників середньооблікової чисельності робітників, робітників спискового складу та чисельності персоналу в еквіваленті повної зайнятості. Забезпеченість підприємства персоналом. Розрахунок показників руху персоналу та використання

запасу праці. Оцінка сезонності праці. Продуктивність праці та її оплата. Державне регулювання трудових відносин на підприємстві.

Тема 5. Основний капітал аграрних підприємств.

Сутність основного капіталу підприємства та його місце в системі ресурсного потенціалу. Класифікація виробничого капіталу підприємства. Поняття, склад та класифікація необоротних активів підприємства. Особливості необоротних активів, підприємства як складової його ресурсів. Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства. Амортизація як інструмент відтворення основних засобів та джерело формування фінансових ресурсів: поняття, методи нарахування. Методичні інструменти оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства. Нематеріальні активи підприємства: сутність, класифікація, призначення, особливості формування та відтворення. Довгострокові фінансові інвестиції підприємства: поняття, класифікація, методи оцінки.

Тема 6. Оборотний капітал аграрних підприємств.

Оборотний капітал підприємства та його склад. Поняття та особливості кругообігу оборотних активів підприємства. Мале коло кругообігу оборотного капіталу аграрних підприємств. Резерви прискорення оборотності активів підприємства.

Тема 7. Інноваційний розвиток підприємства.

Трактування інновацій. Ключові компоненти інновацій. Типи інновацій. Сутність інноваційної діяльності. Форми науково-технічного прогресу. Інноваційний продукт і інноваційна продукція. Інноваційний розвиток аграрного підприємства: сутність, напрями, принципи. Основні напрями інноваційного розвитку підприємства в сучасній економіці. Комплексна механізація і автоматизація виробництва. Хімізація виробництва. Електрифікація виробництва. Електронізація виробництва. Створення і впровадження нових матеріалів. Освоєння нових технологій в аграрному виробництві. Стратегічний інноваційний розвиток підприємства.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 8. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції.

Сутність понять витрати, поточні та капітальні витрати аграрного підприємства, виробнича собівартість продукції, послуг і робіт. Класифікація поточних витрат. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення. Поняття калькулювання продукції підприємства. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг. Методи калькулювання собівартості. Особливості калькулювання собівартості продукції

на підприємствах окремих галузей. Методичні інструменти аналізу поточних витрат аграрного підприємства. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства.

Тема 9. Фінансові результати діяльності підприємства.

Доходи аграрного підприємства в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства. Сутність, механізм формування доходів від операційної діяльності підприємства. Особливості формування доходів від операційної діяльності в окремих галузях господарювання. Поняття та класифікація резервів зростання доходів підприємства. Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства. Методичні інструменти та послідовність аналізу прибутку підприємства. Резерви зростання прибутку аграрного підприємства. Фінансові результати, показники прибутку і рентабельності.

Тема 10. Фінансовий стан діяльності підприємства

Фінансовий стан аграрного підприємства. Фінансовий стан як система взаємопов'язаних елементів. Ендогенні фактори. Екзогенні фактори. Показники оцінки фінансового стану підприємства. Показники оцінки майнового стану підприємства. Показники оцінки ліквідності та платоспроможності. Показники оцінки фінансової стійкості і стабільності підприємства. Показники рентабельності підприємства. Показники ділової активності. Показники прибутковості (рентабельності). Показники акціонерного капіталу.

Тема 11. Ціна і цінова політика підприємства.

Ціна в ринковій економіці та її види. Цінова конкурентоспроможність та цінова конкуренція. Цінова політика підприємства. Ціноутворення і ціни на продукцію сільського господарства. Методи визначення рівня ціни пропонування. Паритет цін і механізм його забезпечення в ринковій економіці. Ціноутворення і ціни на сучасному етапі розвитку на аграрному підприємстві.

Тема 12. Ефективність діяльності аграрних підприємств і оцінка їх ринкової позиції.

Суть ефективності як економічної категорії. Фактори впливу на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні. Рентабельність виробництва і методика визначення її показників. Методика аналізу рентабельності виробництва. Графічний та математичний способи визначення точки беззбитковості виробництва. Аналіз беззбитковості виробництва і прибутковості галузі за допомогою показника норми беззбитковості. Оцінка ринкової позиції підприємства за даними балансу і на ринку капіталів. Оцінка ринкової позиції підприємства за показниками прибутковості.

Тема 13. Розвиток підприємства: сучасні моделі, типи розвитку, трансформація та реструктуризація.

Поняття «розвиток»; його роль, місце і значення в господарській діяльності. Видова класифікація процесів розвитку. Еволюційна та революційна концепції розвитку підприємств. Основні форми розвитку підприємства. Концепції розвитку підприємств; Сучасні моделі розвитку підприємств. Поняття економічного типу розвитку підприємства. Інтенсивний та екстенсивний типи розвитку. Чинники розвитку підприємства і форми його вияву. Трансформація підприємств. Вартість підприємства як результат його розвитку та методичні підходи до її визначення.

Тема 14. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність.

Генезис формування та сучасне розуміння економічної безпеки підприємств, її місце і роль в системі управління підприємством. Система показників економічної безпеки підприємства. Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.

5.2. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (КУРС ЛЕКЦІЙ)

Денна форма навчання

№ п/п	Модуль, теми лекцій і орієнтовний перелік питань
1	2
Змістовний модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства -16 год.	
1.1	Предмет і метод освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства» (2 год.) 1. Предмет науки 2. Методологія науки 3. Специфічні методи дослідження економіки аграрних підприємств.
1.2	Підприємство як суб'єкт господарювання та основна ланка ринкової економіки (2 год.) 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. 2. Реєстрація підприємства. 3. Форми господарювання.
1.3	Зовнішнє середовище функціонування підприємств (4 год.) 1. Середовище функціонування підприємства, його структура . 2. Мікросередовище діяльності підприємства. 3. Макросередовище функціонування підприємств агропромислового комплексу. 4. Методичні підходи до аналізу та оцінювання зовнішнього середовища підприємств.
1.4	Персонал підприємства, продуктивність праці та її оплата (2 год.) 1. Персонал підприємства, його структура та методи визначення. 2. Продуктивність праці. 3. Оплата праці. 4. Державне регулювання трудових відносин на підприємстві.

№ п\п	Модуль, теми лекцій і орієнтовний перелік питань
1	2
1.5	Основний капітал аграрних підприємств (2 год.) 1. Економічна суть основного капіталу та його склад. 2. Рух та відтворення основних засобів. 3. Ефективність використання основних засобів та шляхи її підвищення.
1.6	Оборотний капітал аграрних підприємств (2 год.) 1. Економічна суть оборотного капіталу та його склад. 2. Оцінка запасів при їх виробничому споживанні . 3. Забезпеченість аграрних підприємств оборотним капіталом та його кругообіг. 4. Показники ефективності використання оборотного капіталу.
1.7	Інноваційний розвиток підприємства (2 год.) 1. Сутність інноваційної діяльності. 2. Інноваційний розвиток підприємства: сутність, напрями, принципи. 3. Стратегічний інноваційний розвиток підприємства.
Змістовний модуль 2. Фінансові важелі функціонування підприємства -14 год.	
2.1	Поточні витрати підприємства та собівартість продукції (2 год.) 1. Склад витрат та їх структура. 2. Методика та методи калькулювання собівартості продукції. 3. Методи визначення собівартості с/г продукції . 4. Обґрунтування шляхів зниження собівартості продукції.
2.2	Фінансові результати діяльності підприємства (2 год.) 1. Доходи підприємства. 2. Аналіз складу та динаміки фінансових результатів діяльності підприємства. 3. Показники рентабельності підприємства.
2.3	Фінансовий стан діяльності підприємства (2 год.) 1. Необхідність оцінки фінансового стану підприємства. 2. Показники фінансового стану підприємства. 3. Оцінка ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.
2.4	Ціна і цінова політика підприємства (2 год.) 1. Ціна в ринковій економіці і характеристика її видів. 2. Цінова конкуренція і цінова конкурентоспроможність. 3. Ціноутворення і ціни на сучасному етапі розвитку ринкової економіки.
2.5	Ефективність діяльності аграрних підприємств і оцінка їх ринкової позиції (2 год.) 1. Суть ефективності як економічної категорії. 2. Фактори впливу на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні. 3. Методика аналізу рентабельності виробництва. 4. Оцінка ринкової позиції підприємства.
2.6	Розвиток підприємства: сучасні моделі, типи розвитку, трансформація та реструктуризація (2 год.) 1. Поняття розвитку підприємства і характеристика основних теорій розвитку 2. Економічний тип розвитку, методика його визначення і напрями формування 3. Трансформація підприємств.
2.7	Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність (2 год.) 1. Економічна безпека підприємства. 2. Банкрутство підприємств та їх санація. 3. Методичні підходи до оцінки та прогнозу передбанкрутного стану підприємств.

Заочна форма навчання

№ п/п	Модуль, теми лекцій і орієнтовний перелік питань
1	2
	Змістовний модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства -2 год.
1.1	Підприємство як суб'єкт господарювання та основна ланка ринкової економіки (2 год.) 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. 2. Реєстрація підприємства. 3. Форми господарювання.
	Змістовний модуль 2. Фінансові важелі функціонування підприємства -4 год.
1.2	Поточні витрати підприємства та собівартість продукції (2 год.) 1. Склад витрат та їх структура. 2. Методика та методи калькулювання собівартості продукції. 3. Методи визначення собівартості с/г продукції. 4. Обґрунтування шляхів зниження собівартості продукції.
1.3	Фінансовий стан діяльності підприємства (2 год.) 1. Необхідність оцінки фінансового стану підприємства. 2. Показники фінансового стану підприємства. 3. Оцінка ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

5.3 Теми практичних та семінарських занять

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Предмет і метод освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрних підприємств»	2	-
2	Підприємство як суб'єкт господарювання та основна ланка ринкової економіки.	2	-
3	Зовнішнє середовище функціонування підприємств.	2	2
4	Персонал підприємства, продуктивність праці та її оплата.	2	-
5	Основний капітал аграрних підприємств.	2	2
6	Оборотний капітал аграрних підприємств.	2	2
7	Інноваційний розвиток підприємства.	-	-
8	Модульна контрольна робота	2	
9	Поточні витрати підприємства та собівартість продукції.	2	-
10	Фінансові результати діяльності підприємства.	2	-
11	Фінансовий стан діяльності підприємства.	2	2
12	Ціна і цінова політика підприємства.	2	-
13	Ефективність діяльності аграрних підприємств і оцінка їх ринкової позиції.	2	-
14	Розвиток підприємства: сучасні моделі, типи розвитку, трансформація та реструктуризація.	-	-

15	Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність.	2	-
16	Модульна контрольна робота	2	
	Разом	28	8

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Предмет і метод освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрних підприємств»	5	9
2	Підприємство як суб'єкт господарювання та основна ланка ринкової економіки.	5	7
3	Зовнішнє середовище функціонування підприємств.	2	6
4	Персонал підприємства, продуктивність праці та її оплата.	4	9
5	Основний капітал аграрних підприємств.	4	6
6	Оборотний капітал аграрних підприємств.	4	6
7	Інноваційний розвиток підприємства.	6	9
8	Поточні витрати підприємства та собівартість продукції.	5	7
9	Фінансові результати діяльності підприємства.	5	9
10	Фінансовий стан діяльності підприємства.	4	4
11	Ціна і цінова політика підприємства.	4	9
12	Ефективність діяльності аграрних підприємств і оцінка їх ринкової позиції.	4	8
13	Розвиток підприємства: сучасні моделі, типи розвитку, трансформація та реструктуризація.	6	8
14	Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність.	4	9
	Разом	62	106

5.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачає підготовку реферату за однією з актуальних проблем економіка і фінанси аграрного підприємства. Метою індивідуального науково-дослідного завдання є оволодіння теоретичними знаннями з питань економіка і фінанси аграрного підприємства та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в економіка і фінанси аграрного підприємства.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об'єкт). характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота

повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково-методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література з економіка і фінанси аграрного підприємства. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Тематика рефератів

1. Роль підприємств у забезпеченні економічного зростання України: вплив малого, середнього та великого бізнесу на розвиток національної економіки.
2. Сучасні виклики і можливості розвитку підприємств в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови.
3. Інноваційна діяльність підприємств як фактор підвищення їх конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках.
4. Державне регулювання підприємницької діяльності в Україні: тенденції, проблеми та шляхи вдосконалення.
5. Соціальна відповідальність бізнесу як складова сталого розвитку підприємства.
6. Вплив факторів макросередовища на стратегічне планування підприємства.
7. Аналіз конкурентного середовища підприємства за моделлю «п'яти сил Портера».
8. Роль державного регулювання у формуванні умов функціонування підприємств.
9. Вплив глобалізації та міжнародних ринків на діяльність українських підприємств.
10. Система моніторингу зовнішнього середовища як інструмент управлінських рішень.
11. Трудові ресурси України в умовах глобалізації: тенденції та перспективи розвитку.
12. Вплив трудової міграції на національний ринок праці та економічну безпеку держави.
13. Цифровізація економіки та трансформація ролі трудових ресурсів.
14. Кадровий потенціал у період воєнних викликів: проблеми та шляхи відновлення.

15. Підготовка та перепідготовка трудових ресурсів в умовах змін технологічного укладу.

16. Сучасні підходи до управління собівартістю продукції аграрних підприємств.

17. Вплив інноваційних технологій на оптимізацію витрат і зниження собівартості аграрної продукції.

18. Роль витрат у підвищенні конкурентоспроможності аграрних підприємств в умовах воєнного та післявоєнного відновлення економіки.

19. Цифровізація фінансового управління аграрних підприємств у контексті сталого розвитку.

20. Впровадження «зеленої» фінансової політики в аграрному секторі України.

21. Роль цифрових технологій у підвищенні екологічної ефективності агробізнесу.

22. Фінансування сталого розвитку сільського господарства: міжнародний досвід і українська практика.

23. Зелена економіка як стратегічний орієнтир розвитку аграрного підприємства.

24. Використання цифрових платформ у моніторингу ресурсоефективності аграрного виробництва.

25. Сталий фінансовий менеджмент аграрного підприємства в умовах цифрової трансформації.

26. Інноваційні фінансові інструменти підтримки екологічно орієнтованих агропроектів.

27. Аналіз екологічних інвестицій як драйвера розвитку зеленої економіки в агросекторі.

28. Використання штучного інтелекту в управлінні фінансовими ризиками аграрних підприємств.

29. Цифрові фінансові сервіси у забезпеченні прозорості та ефективності аграрного бізнесу.

30. Збалансований розвиток аграрного підприємства: взаємозв'язок економічної, екологічної та соціальної ефективності.

31. Вплив цифрових технологій на управління витратами та прибутковістю аграрних підприємств.

32. Зелені інновації як фактор підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору.

33. Економічні механізми стимулювання переходу аграрних підприємств до моделей циркулярної економіки.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні лекційних і практичних занять з освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства» застосовують словесні, інноваційні, наочні та практичні методи навчання.

Відбувається поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

- лекції (оглядова / тематична / міні-лекція / лекція- презентація);
- семінарські / практичні (семінари-дискусії / презентація / аналіз конкретних ситуацій/ «мозкова атака» / розв’язування задач та завдань / робота в Інтернеті, бібліотеці / робота в малих групах / консультації та ін.).

Під час лекцій використовується презентація теми, в якій виділені головні питання, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу здобувачам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають здобувачів шукати розв’язання проблемної ситуації.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України.

Таблиця 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв’язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв’язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв’язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв'язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Бесіда, дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, групове обговорення ситуації).
ПРН 18 Демонструвати навички аналізу результативності управління виробничою, маркетинговою, зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, обґрунтовувати напрями його перспективного розвитку з урахуванням галузевих особливостей аграрного сектора.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв'язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 19 Демонструвати навички розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері стратегічного та інвестиційного менеджменту в умовах невизначеності та ризику.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв'язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 20 Застосовувати методи та інструменти економіко-математичного моделювання складних економічних систем для обґрунтування управлінських рішень.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв'язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Реалізація основних завдань оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Університеті досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Поточний контроль (ПК) з освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства» здійснюється під час аудиторних або дистанційних занять та охоплює питання програми курсу, які винесено на лекційні, практичні заняття та самостійну роботу. Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; виконання практичних завдань; доповіді, презентації, реферати, есе, результати навчання в неформальній освіті, тестування (табл.2). Загальна кількість балів за поточний контроль з змістовного модуля може сягати 45.

Таблиця 2

Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю*

Тема	Обов'язкові		Вибіркові:	Всього за тему
	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати, есе, результати навчання в неформальній освіті, тестування	
ПК за змістовний модуль 1 - 45				
Тема 1	2	2	2	6
Тема 2	2	2	2	6
Тема 3	2	2	2	6
Тема 4	2	2	2	6
Тема 5	2	2	3	7
Тема 6	2	2	3	7
Тема 7	2	2	3	7
ПК за змістовний модуль 2 - 45				
Тема 8	2	2	2	6
Тема 9	2	2	2	6
Тема 10	2	2	2	6
Тема 11	2	2	2	6
Тема 12	2	2	3	7
Тема 13	2	2	3	7
Тема 14	2	2	3	7

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей освітнього компоненту та рівня складності завдань.

Модульний контроль (МК) з освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного з двох змістових модулів у формі контрольної роботи, яка складається з теоретичної і практичної частини. Теоретична частина передбачає складання тестів на платформі MOODLE. Практична частина – рішення задачі, або розв'язання проблемної ситуації. Загальна кількість балів за модульну контрольну роботу може сягати 45.

За результатами *поточного* і *модульного* контролю виводиться бал за змістовний модуль (**Бзм**) як сума балів поточного і модульного контролів:

$$\text{Бзм} = \text{ПК} + \text{МК}.$$

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в табл.

3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

Поточний контроль			Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні від повіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати, есе, результати навчання в неформальній освіті, тестування			
2	2	3 (2)	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
1,5	1,5	2 (1,5)	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
1	1	1	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання, відповідно до графіку відпрацювань, затвердженого кафедрою Економічної теорії і економіки підприємства.

Підсумковий контроль з освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства» проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів:

- бали за змістовні модулі – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт до 5 балів.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства»

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)														Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього -0-5)	Сума
Змістовний модуль 1 (ЗМ1) Поточний контроль -45							Змістовний модуль 2 (ЗМ2) Поточний контроль -45							0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
6	6	6	6	7	7	7	6	6	6	6	7	7	7			
Модульний контроль - 45							Модульний контроль - 45									
Разом за змістовний модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1							Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2									
Б _{ЗМ} = (ЗМ1 + ЗМ2) : 2																

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента (від 0 до 100 балів)

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка кафедри
	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання згідно графіку затвердженого кафедрою.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 6.

Таблиця 6

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі екзамену проводиться в період екзаменаційної сесії. Екзамен проводиться у формі складання тестів на платформі MOODLE. Здобувачу надається 100 питань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Відповідно до «Положення про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

Таблиця 7

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні рекомендації з освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства» для проведення практичних занять та самостійної роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 073 «Менеджмент». Одеса: ОДАУ, 2024. 54 с. Рекомендовано до друку науково-методичною комісією факультету економіки та управління ОДАУ (Протокол № 5 від 28.02.2024р.).

2. Методичні рекомендації для індивідуальної та самостійної роботи з освітнього компонента «Економіка підприємства» для здобувачів факультету економіки та управління спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування» та 073 «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса: ОДАУ, 2021. 97 с. Рекомендовано до друку науково-методичною комісією факультету економіки та управління ОДАУ, протокол НМК № 4 від 16.12.2021 року.

3. Робоча програма освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства».

4. Силабус освітнього компонента.

5. Тестові завдання з освітнього компонента «Економіка і фінанси аграрного підприємства».

6. Білети на екзамен.

7. Візуальне супроводження освітнього компонента (презентації).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бурик А.Ф., Світовий О.М., Мачушенко О.Г. Планування діяльності підприємства: навч. посібн. Київ: ЦУЛ, 2021. 260 с.

2. Економіка підприємства: підручник : у 3 т. / за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2024. Т. 1. 537 с. URI: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/20336>

3. Кулішов В.В. Економіка підприємства. Теорія і практиcum: навч. посібник. Львів. Видавництво: Магнолія. 2020. 208 с.

4. Ковальської Л.Л., Кривов'язюка І.В. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с. URL: <https://bit.ly/3WP37NZ>

5. Лисак О.І., Андреева Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.

6. Мельник Л.Г. Економіка підприємства: навч. посібник. Львів. Видавництво: Магнолія. 2020. 876с.

Додаткова

1. Olga Petrenko, Petro Gudzy, Yaroslav Oliinyk, Iryna Shkurupska, Viacheslav Ivanchenkov, Yurii Vlasenko. Formation of foreign economic potential of the region as a factor of competitive development of the territory. *International Journal of Management (IJM)*. 2020. Volume 11. Number 5. P. 590-601 URL: <https://bit.ly/3J9kN3V>

2. Tetyana Savchenko, Oksana Honcharenko, Olena Nikoliuk, Olga Petrenko, Svitlana Nuzhna, Olga Rodina. Assessment of the influence of socio-economic factors on the level of agro-food products. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2024. 46(3). P. 346-353 URL: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/5448/3507>

3. Nina Linde, Anush Balian, Tetiana Shabatura, Inna Gryshova, Olga Petrenko, Alisa Shevchenko. Agricultural Technologies as a Tool for Integrating Artificial Intelligence into the Agricultural Infrastructure of Ukraine. *Grassroots Journal of Natural Resources*. 2024. Vol.7 No.3 (December 2024). p.s26-s47. DOI: <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.0703ukr02>

4. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/32639>

8. Петренко О.П. Напрямки забезпечення антикризового управління підприємством. *Економічний вісник Причорномор'я*. 2021. №2. URL: <https://ebbsl.com.ua/index.php/visnuk/article/view/25>

9. Петренко О.П., Шевченко А.А., Атамась Г.П. Інституційне забезпечення державного управління у сфері залучення інвестицій в національну економіку. *Економіка харчової промисловості*. 2021. № 13. URL: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/4472>

10. Петренко О.П., Атамась Г.П. Інвестиційна діяльність підприємств в короно-кризових умовах. *Галицький економічний вісник*. 2022. 2 (75). С. 7-15. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1058>

7. Петренко О.П., Зюзіна А.Ю. Фінансові ризики в діяльності аграрних підприємств. *Економічний вісник Причорномор'я*. 2022. №3 С.77-86 URL: <https://ebbsl.com.ua/index.php/visnuk/article/view/40>

8. Петренко О.П., Шевченко А.А. Сучасний стан розвитку мікро та малого агробізнесу в Україні. *Agricultural and Resource Economics*. 2020. Vol. 6. No. 1. Pp. 146–160. URL: <http://are-journal.com>.

9. Шевченко А.А., Петренко О.П., Бірагова О. В. Виробничий потенціал аграрних підприємств в умовах невизначеності. *Modern Economics*. 2023. №41. С. 156-162 URL: <https://bit.ly/4hnjvPj>

10. Шевченко А.А., Петренко О.П., Іванюк Н. С. Продовольча безпека України в умовах війни та пріоритетні напрямки врегулювання її стану. *Економіка та суспільство*. 2025. №59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3374/3301>

11. Петренко О.П., Шевченко А.А. Adaptation of agricultural production to wartime realities: preservation of economic security of Ukraine. *Галицький економічний вісник*. 2024. 3 (88). С.20-30. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1305>

12. Шевченко А.А., Петренко О.П., Донцов А. Ю. Українське птахівництво: загрози та перспективи. *Економічний вісник Причорномор'я*. 2023. №4. С.155-167. URL: <https://ebbsl.com.ua/index.php/visnuk/article/view/62/56>

13. Петренко О.П., Шевченко А.А. Тенденції розвитку молочного скотарства в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2020. №2(63). С.109-118
14. Петренко О.П., Шевченко А.А., Орлова В.О. Дослідження факторів впливу на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні. *Scientific Horizons*. 2020, Vol. 23, No. 9. Pp. 68–76. URL: <https://sciencehorizon.com.ua/uk/journals/tom-23-9-2020/doslidzhyennya-faktoriv-vplivu-na-yefyektivnist-diyalnosti-silskogospodarskikh-pidpriyemstv-v-ukrayini>
15. Свириденко Д., Пантелеєв В., Ковтун О., Єсаян Є., Петренко О., Кивлюк В. Глобальні тенденції трансформації економіки під впливом інформаційних технологій. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. №6 (41) С. 369-376. URL: <https://fkf.net.ua/index.php/fkf/article/view/3617>
16. Чіков І., Радько В., Маршалок М., Теплюк М., Петренко О., Шарко І. Економічний розвиток підприємств агропродовольчої сфери на інноваційній основі. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. №1 (42). С. 98-106. URL: <https://fkf.net.ua/index.php/fkf/article/view/3672>
17. Шевченко А.А., Петренко О.П. Детермінанти економічного розвитку сільського господарства в Україні. *Modern Economics*. 2024. №38. С.186-193 URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/determinants-of-economic-development-of/>
18. Шевченко А.А., Петренко О.П., Нікіфорчук М. Ресурсний потенціал аграрних підприємств як основа інноваційної диверсифікації діяльності. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. №8. P.297-311. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/261/251>
19. Шевченко А.А., Петренко О.П., Соломонова В.В. Діагностика та стратегічне проектування розвитку аграрного підприємництва в умовах воєнного стану. *Науковий вісник ОНУ*. 2025. №3-4. С.14-22 URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2025/328/pdf/14-21.pdf>
20. Шевченко А.А., Петренко О.П. Виклики екологічного підприємництва в Україні. *Економіка: реалії часу*. 2024. №5(75) С.86-94. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No5/86.pdf>
21. Шевченко А.А., Петренко О.П., Косик Д.В. Штучний інтелект в рослинництві: успішні кейси аграрних підприємств. *Modern Economics*. 2024. №47. С. 130-137 URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/47-2024/shevchenko.pdf>
22. Shevchenko A. A., Petrenko O. P., Ziuzina A. Y. Peculiarities of strategic development of enterprises under martial law. *Наукові перспективи: журнал*. 2024. № 9(51) 2024. С.421-434 URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/15170/15240>

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

3. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>
4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Політико-економічний журнал «Економіка України». URL: <http://economyukr.org.ua/?lang=uk/>
7. Науковий журнал «Економіка і прогнозування». URL: <http://eip.org.ua>
8. Електронне наукове фахове видання «Економіка. Управління. Інновації». URL: <http://eui.zu.edu.ua>
9. Український журнал «Економіст». URL: <http://ua-ekonomist.com>
10. Науковий журнал «Аграрна економіка». URL: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/naykgyrnal.html>
11. Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК». URL: <http://eapk.org.ua>
12. Фундаментальна бібліотека ОДАУ. URL: <http://library-odau.blogspot.com>